

Udpegning af risikoområder for N- og P-tab til vandmiljøet.

Virkemiddelplanlægning: beregning af effekt og omkostninger ved virkemidler til reduktion af N- og P-tab fra det åbne land.

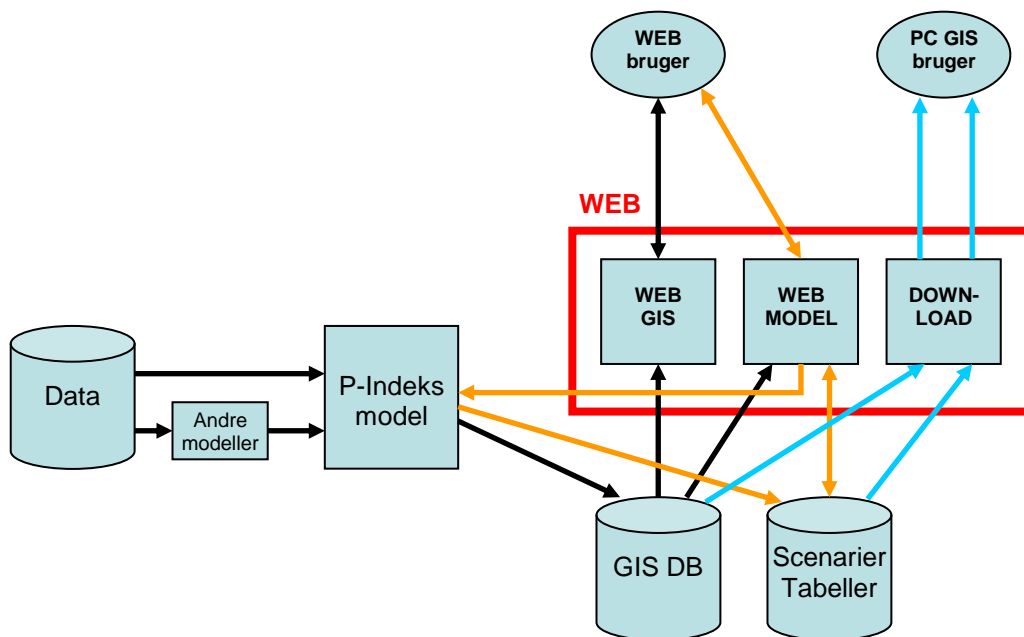
Via denne hjemmeside er der adgang til en række prototype-værktøjer udviklet af Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet og Danmarks Miljøundersøgelser ved Århus Universitet. Værktøjerne er udviklet med henblik på at hjælpe fagfolk i stat, kommuner og konsulentvirksomheder med implementering af Vandmiljøplan III og Vandramme- og Habitatdirektiverne. Kortlægningen er landsdækkende og har til formål at præsentere en fælles beslutningsramme og at give fælles adgang til relevante data. Risikokortene og virkemiddelplaner er kun vejledende.

N-risikokortlægning

N-risikokortlægning af det dyrkede areal består i at identificere de områder, der bidrager med den største kvælstoftilførsel til vandområder (søer, kystnære områder). Kortlægningen er udført på markblokniveau og kombinerer en modelberegnet udvaskning fra rodzonen ([læs mere](#)) med estimer over kvælstoffjernelsen mellem bunden af rodzonen og den marine recipient ([læs mere](#)). Værktøjet kan bruges til at beregne effekten af og omkostningerne forbundet med 7 forskellige [virkemidler](#). Værktøjet viser for hver markblok potentialet for anvendelse af de forskellige virkemidler. Læs mere om N-risikokortlægning og virkemiddelplanlægning i Vand & Jord nr. 2, juni 2009.

P-risikokortlægning

Kortlægning af risikoområder for fosfortab fra det dyrkede land til vandområder er baseret på et dansk udviklet P-indeks. Læs mere om P-indeks i Vand & Jord nr. 2, juni 2009. P-indekset sammenfatter en række risikofaktorer i 4 del-indeks, der for hver markblok udtrykker risikoen for tab ved hhv. erosion, overfladisk afstrømning, udvaskning gennem jordmatricen og udvaskning gennem makroporer. P-risikokortlægningen er indlejret i et web-værktøj, der har tre komponenter: (1) en GIS-komponent, hvor der vises risikokort og en række kort med baggrundsinformationer, (2) en virkemiddelplanlægningskomponent, hvor man kan få vejledning til valg af virkemiddel til et givet risikoområde og gennemregne effekten af selvvalgte scenarier over forskellige sammensætninger af virkemidler indenfor f.eks. et søopland, og (3) en download-komponent, hvor man kan trække GIS-informationer og scenarier over i egne, lokale applikationer. Læs mere om P-risikokortlægning og virkemiddelplanlægning Vand & Jord nr. 2, juni 2009.

Figur 1. Opbygning af web-værktøjet. Brugeren kan i web-GIS se P-indeks og en række andre kortlægninger og anvende standard GIS-funktionaliteter. I web-modellen kan brugeren indlægge egne værdier til forbedring af P-indeks-beregningen (f.eks. lokale fosfortal). Desuden kan der her konstrueres alternative scenarier for et valgt opland over effekten og omkostningerne ved anvendelse af virkemidler på risikoområder. Scenarierne kan downloades til brugerens egen pc og anvendes i lokale applikationer.

Brugeren kan i web-GIS se P-indeks og en række andre kortlægninger og anvende standard GIS-funktionaliteter. I virkemiddelplanlægningen kan brugeren indlægge egne værdier til forbedring af P-indeks-beregningen (f.eks. lokale fosfortal). Desuden kan der her konstrueres alternative scenarier for et valgt opland over effekten og omkostningerne ved anvendelse af virkemidler på risikoområder. Scenarierne kan downloades til brugerens egen pc og anvendes i lokale applikationer.

Forbehold ved anvendelse af værktøjerne

Risikokortlægningen bygger på tilgængelige data og kortlægninger, som i visse tilfælde er grove og usikre. Vi har udnyttet den bedste tilgængelige viden opsamlet gennem en række forskningsprojekter, men procesforståelsen er stadig mangelfuld. Det er derfor vigtigt at understrege, at risikokortlægningen kun er vejledende. Før virkemidler iværksættes mod højrisikoområder, skal kortlægningen verificeres gennem feltbesøg og samtale med landmanden. Tilsvarende kan kortlægningen ikke 'frikende' arealer fra at udgøre en tabsrisiko. Effekterne af virkemidler er gennemsnitlige skøn, som ikke kan forventes at passe fuldstændig for det enkelte risikoområde, men som snarere angiver størrelsesordenen af effekten.